

До

Председателя на научно жури,
определено със Заповед № 3364/29.09.2023 г.
на Ректора на Тракийски Университет, Стара Загора

Приложено представям: Рецензия

по конкурс за заемане на академична длъжност „ДОЦЕНТ“
в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионална направление 7.4. Обществено здраве,
обявен за нуждите на специалност “Кинезитерапия” към катедра “Здравни грижи” на
филиал Хасково при Тракийски университет - Стара Загора,
в ДВ, бр.52/16.06.2023 г.

Рецензент: доц. Ванина Михайлова-Алакиди, дм

Научна специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и
фармацията“,

Направление: 7.4. Обществено здраве

Институция: Факултет по Обществено здраве „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“,

Медицински университет – София

Катедра „Кинезитерапия“

Адрес и контакти:

Пощенски адрес: 1527 София, ул. “Бяло море” № 8

Електронен адрес: v.mihailova@fz.mu-sofia.bg

Телефон: 0887609898

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. Ванина Михайлова-Алакиди, дм
Факултет по Обществено здраве „Проф. д-р Цекомир Воденичаров, дмн“,
Медицински университет – София,
Катедра „Кинезитерапия“

ОТНОСНО: конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ по „Управление на здравните грижи“, професионално направление 7.4. Обществено здраве, Тракийски университет - Стара Загора, Филиал Хасково, за нуждите на специалност “Кинезитерапия” към катедра “Здравни грижи”, обявен в Държавен вестник бр.52/16.06.2023 г.

1. Процедурни въпроси

На основание на чл. 4 (3), (4) от ЗРАСРБ, чл.5 (3) (4)от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 70 (2), ПРОТОКОЛ №42 ОТ 27.09.2023, Тракийски Университет, Стара Загора, от ПРАСТрУ и решение на Председателя на Научното жури съм определена за рецензент във връзка с конкурс за академичната длъжност „ДОЦЕНТ“ в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, Тракийски университет - Стара Загора, Филиал Хасково, за нуждите на специалност “Кинезитерапия” към катедра “Здравни грижи” в обявения в ДВ, бр.52/16.06.2023 г. конкурс единствен кандидат е ст. преп. Петя Каснакова, дм.

II. Общо описание на представените материали по конкурса

Представеният електронен и хартиен набор от материали по конкурса отговарят на Закона за развитие на академичния състав в Р. България, съответно на Правилника за приложението му, вкл. и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Тракийски Университет, Стара Загора. Необходимият доказателствен материал е приложен, както и декларации за оригиналност и достоверност на научните трудове на кандидата.

III. Анализ на кариерния профил на кандидата

Родена е на 11.02.1976 г. в гр. Пловдив. През 1997г. завършва рехабилитация в ПМИ-Пловдив, надграждащо в МУ-Пловдив, Медицински колеж, ОКС „специалист“, специалност „Рехабилитатор“(2004), придобива квалификация бакалавър „Здравни

грижи“, 1999г. в МУ-Пловдив, а магистър по „Психология“ към ВТУ „Св. Кирил и Методий“ (2003) и „Обществено здраве и Здравен мениджмънт“ в МУ-София (2004). През 2006 г. придобива специалност „Медицинска педагогика“, МУ-София. Специализира „Приложна психология и психотерапия“(СДО, 2019), Свидетелство за професионална квалификация Серия С-ПП рег. №0160 при Медицински университет - Пловдив. През 2014г. в МУ-Пловдив Петя Каснакова защитава успешно дисертационен труд на тема: „Педагогически компетенции на преподавателя в Медицински колеж – предпоставка за качествено обучение на медицински специалисти“, с научен ръководител проф. Бианка Торньова, дп, по „Мениджмънт на здравните грижи“ – диплома № 095 - ДМ/27.01.2014 г. Започва работа като рехабилитатор в Областна Транспортна болница, гр. Пловдив (1998-2000).

Академичното ѝ развитие стартира през 1999 г. като хоноруван преподавател в Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“, Катедра „Теория и методика на физическото възпитание“, ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“, по уч. дисциплина „Спортен масаж“. В кариерен план бележи последователен и ритмичен академичен растеж – докторант на самостоятелна подготовка (2011 г.), присъдена ОНС „доктор“ (2014 г.), хоноруван преподавател (1999 г.), преподавател и старши преподавател(2000-2022), вкл. ръководител специалност „Рехабилитатор“ (2010-2018), Медицински колеж, МУ-Пловдив. От февруари 2023 г. старши преподавател, Катедра „Управление на здравните грижи“, ФОЗ, МУ-Пловдив, вкл. и хоноруван преподавател, Филиал Хасково при Тракийски университет Стара Загора (2023), ОКС „бакалавър“, специалност „Кинезитерапия“, съответно продължава и до момента да заема тази позиция.

Ст. преп. Петя Каснакова е приложила удостоверение за стаж, вкл. справка за заеманите академични длъжности. Представени са редица сертификати за повишаване на квалификационните умения, вкл. лицензирани курсове и практически обучения в областта на рехабилитацията и кинезитерапията: Bobath Introductory Course at the Karin Dom Centre for Children Special Needs Varna, Bulgaria (2003); Мекотъканна мобилизация на цервикоторакална област и горен крайник (2008); Мекотъканна мобилизация на лумбосакрална област и долен крайник (2008); Мануална терапия – мобилизационни техники за цервикоторакална област и горен крайник (2009); Мануална терапия – мобилизационни техники за лумбосакрална област и долен крайник (2009); Су Джок – практическо обучение (2009); Мануален лимфен дренаж - практическо обучение (2009); Neuromuscular taping A – Upper Quadrant, Bulgarian Organization of Sports Physiotherapy

(IFSPT)(2015); Класически спортен тейпинг – базисен курс от АФБ – Member of WCPT (2015); Elastic resistance, proprioceptive training and myofascial release in physiotherapy and sports, Buigarian association of Physiothrapists, Official Member of WCPT (2015).

Членува в престижни научни организации: Асоциацията на Физиотерапевтите в България (АФБ); Съюза на учените в България (СУБ – Пловдив); Българското научно дружество по обществено здраве – БНДОЗ; Член на съвета по „Международно сътрудничество и проектна дейност“ при Медицински университет Пловдив.

IV. Учебно-преподавателска дейност

Общият преподавателски стаж на кандидата съответства по сročност на академичната ѝ дейност. Като преподавател и старши преподавател води практически и семинарни упражнения на студенти за придобиване на ОКС „професионален бакалавър“; „бакалавър“ и „магистър“ от специалностите: „Рехабилитатор“ на Медицински колеж към МУ – Пловдив; „Рехабилитация, уелнес, СПА и балнеология“ към ФОЗ, МУ - Пловдив и специалност „Кинезитерапия“ към Филиал - Хасково при Тракийски университет - Стара Загора, по следните дисциплини: *теоретични и практически занятия* за студенти от специалност „Рехабилитатор“ по учебните дисциплини „Кинезитерапия“, „Лечебен масаж“, „Кинезиология“, „Патокинезиология“, „Ерготерапия и ергономия“, „Клинична практика“ и СИД, ОКС „професионален бакалавър“.

Тематично ангажирано е участието ѝ в *лекционно преподаване (от 2018)* за студенти от специалност „Рехабилитация, уелнес, СПА и балнеолечение“: „Алтернативни терапевтични методи“, „Психодиагностика при SPA и уелнес практики“, „Тейпинг методи в рехабилитационната практика“, „Методът Пилатес – характеристика на двигателната дейност“, ОКС „магистър“; за студенти от специалност „Кинезитерапия“ (2023): „Терапевтични основи и средства на кинезитерапията“, „Общи методи за функционално изследване и оценка в кинезитерапията“, „Масаж“, „Кинезиологични основи на кинезитерапията“, „Патокинезиология – функционален анализ и оценка“, „Ерготерапия“, „Профилактика и рехабилитация с терапевтични топки“, ОКС „бакалавър“.

Води учебна практика и преддипломен стаж на студенти от специалност „Рехабилитация“, ОКС „специалист“, „Рехабилитация, уелнес, СПА и балнеолечение“, ОКС „магистър“. Участва активно в научно-методическата помощ на студенти, вкл. в осъществяване на съвместна работа със студенти в научноизследователски проекти, национални, международни форуми и *изготвяне на учебни програми* по дисциплини „Кинезитерапия“, „Лечебен масаж“, „Кинезиология“, „Патокинезиология“, „Ерготерапия и

ергономия“, „Клинична практика“ и СИД, за *специалност „Рехабилитатор“, ОКС „специалист“*; за *специалност „Рехабилитация, уелнес, СПА и балнеолечение“, ОКС „магистър“* - „Алтернативни терапевтични методи“, „Психодиагностика при SPA и уелнес практики“, „Тейпинг методи в рехабилитационната практика“, „Методът Пилатес – характеристика на двигателната дейност“ *и специалност „Кинезитерапия“, ОКС „бакалавър“* - „Терапевтични основи и средства на кинезитерапията“, „Общи методи за функционално изследване и оценка в кинезитерапията“, „Масаж“, „Кинезиологични основи на кинезитерапията“, „Патокинезиология – функционален анализ и оценка“, „Ерготерапия“, „Профилактика и рехабилитация с терапевтични топки“.

Учебната ѝ натовареност надхвърля нормативно определената, съответно за 2020/2021 уч. г. възлиза на 1218,8 уч. ч., от които аудиторна – 1006,8 ч., за 2021/2022 уч. г. – 1053,5 уч. ч., от които аудиторна – 825,5 ч., за 2022/2023 уч. г. – 907,6 уч. ч., от които аудиторна – 681,6 ч. Общата ѝ атестационна оценка е „мн. добра“ (2021 г.). Владее писмено и говоримо руски и английски език.

V. Оценка на научните трудове на кандидата за цялостното академично развитие

Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност.

Публикационната активност на кандидата е многопрофилна и съдържателна както в количествен, така и в качествен аспект. Характеризира се със значителна по обем (101) и разнообразна по съдържание научна продукция, с акцент върху съвременното приложение на рехабилитацията в общественото здраве; управление и терапевтични насоки на хроничните заболявания; иновационни технологии и подходи в медицинското образование и практика; дистанционното обучение и фактори, влияещи върху нагласите за учене при медицински специалисти, вкл. качеството на професионално-педагогическите компетенции в медицинското образование; приложението на методи на имуностимулацията сред детската популация; храненето като рисков и протективен фактор за развитието на хронични неинфекциозни заболявания.

Количествената съпоставка на представените от кандидата данни надвишават изискуемите минимални наукометрични критерии на Тракийски Университет, Стара Загора за заемането на академичната длъжност „доцент“ по „Управление на здравните грижи“ в професионално направление 7.4. Обществено здраве. Има издадена 1 самостоятелна монография, публикувани 6 самостоятелни глави в чуждестранни монографии, 3 в съавторство, вкл. 5 глави в монографичен труд: „Компетентностите на

преподавателя във висшето медицинско училище“ (в 2 като самостоятелен автор); 3 САМОСТОЯТЕЛНИ УЧЕБНИ РЪКОВОДСТВА И 1 в съавторство, **101** пълнотекстови публикации, от тях **21** публикации в престижни списания, индексирани в световноизвестни бази данни, реферирани в Scopus и WoS, от които в 11 като самостоятелен или водещ автор (съотв. 48%), в това число индексирани в Clarivate Analytics (Thomson Reuters) – 6 (в 4 – водещ или самостоятелен автор) с общ IF=3,543. Кандидатът е представил **70** публикации и доклади в пълен текст в периодични научни списания и рецензирани сборници, от които в 51 като първи или самостоятелен автор, **9** публикувани в редактирани колективни томове (извън ОНС „доктор“), от които в **62** като самостоятелен или водещ автор (съотв. 68,00%). Кандидатът е представил **57** участия в научни форуми, от които национални (**16**) и международни (**41**).

Публикационният имидж на кандидата е висок. Общият брой забелязани и представени **цитирания** на научната продукция е **106**, като **42** от тях в научни издания, реферирани и индексирани в / Scopus и/или WoS, **24** в монографии и колективни томове с научно рецензиране и **40** цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране. Представена е справка за публикации в списания с Имапакт фактор и Импакт ранг, вкл. и справка цитирания от Централна библиотека, Тракийски университет.

Участва в **5** научни и образователни **проекта**, съответно на университетско ниво (**1**), национално ниво (**4**), сред които се откроява приложението на имуностимулиращи методи за повишаване качеството на живот при деца от 4-7 годишна възраст. Участник е и в Националната научна програма „Млади учени и постдокторанти“ (2019), като и в практическото обучение/наставник по Проект BG05M2OP001-2.002-001 „Студентски практики“ – Фаза 1 (Договор за партньорство №Д03-104/13.06.2016 и №Р-70/02.01.2018) и Фаза 2 (№Р-250/23.03.2020).

Участва в изнасянето на академични лекции в университетски структури по програма „Еразъм +“ Македония, Битоля 2007 г., Белгия, Лиеж 2009 г., Гърция, Лариса 2010 г., Полша, Вроцлав – 2010 г., Гърция, Патра 2012 г., Португалия, Лисабон 2012, вкл. провежда практически обучения на студенти по програма Еразъм + от Р. Турция и Р. северна Македония (2016-2022).

„В медицината всичко започва и завършва с рехабилитация“

Курт Поллак

Качествен анализ. Научната продукция се съпътства със стойностна по съдържание тематика. Използвана е поливалентна научноизследователска методика и въвеждане на съвременен статистически инструментариум на изследване. Те са обособени в следните направления: съвременното приложение на рехабилитацията в общественото здраве – промоция на здравето, управление и терапевтични насоки хроничните заболявания, превенция на социално-значими заболявания, здравна информираност и обучение на пациенти и техните близки; качество на живот и здравни грижи; качество на професионално-педагогическите компетенции в медицинското образование; мониторинг и оценяване на качеството на медицинското образование и професионална подготовка на професионалистите по здравни грижи; роля на рехабилитацията и управление на хроничните заболявания; дистанционното обучение и факторите, влияещи върху нагласите за учене при медицински специалисти; въздействие на комплексни имуностимулиращи програми при деца в предучилищна възраст; *социални аспекти за осигуряване здравните грижи при недоносени деца; анализ на разходите за преждевременно родени с дихателни усложнения и перенатална кортикостероидна профилактика.*

Посочените направления са ясно разграничени, респ. отдиференцирани съобразно спецификите им.

Публикациите се базират на собствена комплексна социологическа методика, осветляват теоретично и в приложен план интегрираните грижи и ролята им за прилагане на медико-социален подход при социалнозначими заболявания. Изведен е цялостен теоретико-практически иновативен модел на обучение, в отговор на задоволяване потребностите и очакванията на пациентите за подобряване на здравето и качеството на живот. Ако съвременната медицина прибавя години към живота, рехабилитацията е съществена причина за прибавяне на осмислен живот през тези години. Открояват се разработките с оригинален принос в научно-приложен и практико-приложен аспект. Анализирани са възможностите на рехабилитацията относно пандемията от Covid-19, вкл. пост ковид 19-синдрома, изискващ мултидисциплинарен екип, индивидуален подход и дългосрочна рехабилитация. Откроена е ролята на телерехабилитацията в условията на пандемия, съотв. ролята на пациента в лечебния процес. Изтъква се ролята на пациент-центрираният и мултидисциплинарен подход в рехабилитационния процес като инструмент за подобряване качеството на живот на пациенти с хронични заболявания.

Изведени са оригинални постановки, свързани с оценка на риска и превенция на функционалните способности в ежедневието на пациенти с хронични заболявания. Изследвани са съответно нагласите за включване в програми за превенция и готовността на пациентите за обучение по темата. Обосновава се необходимостта от фокусиране и аналитичен подход към проблема, като се дефинира значимостта на рехабилитацията във всеобщата здравна грижа. В съвременна светлина е изложена същността на един от най-актуалните медико-социални проблеми за управление, рехабилитация и сформирание на жизнената дейност на лица с хронични болестни състояния. Рехабилитацията е дефинирана като продължително и комплексно усилие за възстановяване на индивида до неговото обичайно функционално и социално положение или поддържане и засилване на остатъчната функция. Ролята и положителното въздействие на физическата активност и рехабилитацията в комплексната здравна профилактика е значимо.

Представени са теоретични постановки и е направен опит за извеждане на конкретни отговори за поведение при различни ситуации и решения. След обстоен и задълбочен преглед са изложени виждания за същността и ролята на рехабилитацията. Залегнали са факторите за: хронифициране на болестта; промяна и приоритетни задачи в здравното обслужване; контрол и предизвикателства при протичане на състоянието и рехабилитационния процес при хронични заболявания, както и икономическата му ефективност.

Засегнат е обзор на инициативите на СЗО относно развитие на рехабилитацията; интегрирането ѝ в различни модели на здравни грижи; подготовка на здравните системи за утвърждаването ѝ, и не на последно място по значимост - социалните и икономически ползи. Независимо от така изведената констатация е препоръчително в бъдещата си научно-изследователска работа авторът да акцентира и анализира по-детайлно приносите на СЗО в така отбелязаната сфера.

Приложените разработки са аргументирани и с подчертано научно-приложен характер, значителна част публикувани в индексирани световноизвестни бази данни.

Към по-съществените **приноси** могат да се отнесат:

- Извежда се значението на превенцията, като на рехабилитацията се отрежда ролята на протективен фактор. Въвеждането на интердисциплинарен подход, съчетаващ умело психологически, комуникационни и рехабилитационни техники и методи, както и алгоритми за въздействие по отношение запазване на функционалните способности в ежедневието, категорично потвърждават подобряване качеството на живот, вкл. адаптация на индивида и връщане в общността.

- Извежда се значението на рехабилитационния процес - по своята ефикасност и социално-икономическа значимост заемащ заслужено място в задоволяване здравните потребности на населението.
- Формулирано е становище, че здравната информираност и технологии могат да се използват като източник на актуална и достоверна информация относно здравния статус на лица с хронични заболявания, респ. заболяемостта на населението; обсъдени и анализирани са възможностите, които се предоставят и в контекста на пандемията от COVID-19.
- Обоснована е необходимостта от мултидисциплинарен екип, съотв. акцентиране върху индивидуализирания подход и дългосрочната рехабилитация за повлияване на физическото, психическо/емоционално и социално равновесие на пациенти с „пост-Covid-19 синдром“.
- Извежда се значението на телемедицината и телерехабилитацията. Установен е силно позитивен ефект в резултат на телерехабилитацията;
- Разработен е цялостен концептуален теоретико-практически иновативен модел за прилагане на добра практика при обучението на студенти рехабилитатори.
- Обстойно и комплексно са проучени компетентностите на преподавателя за управление на качеството във висшето медицинско образование. Изведен е „компетентносно-базиран“ модел, очертаващ професионално-личностния профил на съвременния преподавател. На базата на проведени емпирични проучвания се защитава тезата за зависимостта между усъвършенстването на педагогически компетенции и повишаване качеството на педагогическата дейност.
- Анализирано и проучено е отношението на студентите към дистанционната форма на обучение, вкл. неговото качество. Установени са позитивни нагласи, свързани с възможностите за приложение на интерактивни презентационни системи в обучението на медицинските специалисти. Използването им води до засилване интереса на обучаваните, стимулира ги към активно участие в уч. процес и по-добро усвояване на уч. материал.
- Проучени и изведени са актуални проблеми на здравното възпитание и образование. Акцентиращ се върху съвременни подходи и приоритети в популяризирането на здравословни хранителни навици при деца в пред- и ранна училищна възраст, обособена е необходимостта от формиране на ценностно отношение към здравето на подрастващите. Разработен е модел за приложение на комплексно имуностимулираща програма в ранна училищна възраст.

VI. Оценка на монографичния труд или равностойни публикации, представени за участие в конкурса

Авторът на монографичния труд „Основни моменти при професионалното формиране на рехабилитатори в процеса на обучение в Медицински колеж“, ISBN 978-619-900575-2-0, издателство „Лакс Бук“, ЕООД, Пловдив, 2018 адекватно и в съвременна светлина засяга и дискутира актуален проблем - значимостта на професионалното формиране на рехабилитатори в процеса на обучение в Р. България.

Същевременно е осъществена съпоставка на образователните тенденции, по литературни данни, свързана с организацията и провеждането на обучението (организационни форми, методи, средства) и приравняването им към европейски стандарти. Открити са възможностите за избор на система за оценяване обучението на рехабилитатори, вкл. концептуален теоретичен модел за добра практика при обучението. Извеждат се най-често прилаганите дидактически технологии, поставящи студента в центъра на образователния процес. Засегната е спецификата на традиционните форми и методи на обучение и иновативни интерактивни елементи в преподаването, вкл. елементи на програмно-базираното обучение. Осъществено е социологическо проучване сред студенти рехабилитатори в МК-Пловдив, относно изборът на професия. Откроява се панел от въпроси, касаещи: водещи мотиви за обучение, адаптация към образователната среда (влияние на материалната база), нагласи и очаквания за бъдеща реализация, обучение и удовлетвореност на студентите от осъществен професионален избор. Изтъкната е значимостта на практическото обучение, като решаващ фактор за професионалното формиране на студентите, вкл. ролята на интерактивните методи и техники. Качеството на обучението със специфична сила рефлектира върху задоволяване здравните нужди на потребителите на здравна помощ. Подходът към темата, нейното оформление и структура свидетелстват за разбиране, задълбоченост и афинитет към разискваната проблематика.

Рехабилитационният процес по своята ефикасност и социално-икономическа значимост заема заслужено място в задоволяване здравните потребности на населението. Именно от тази позиция авторът изтъква стойностния характер на разработката. В този смисъл авторът ст. преп. Петя Каснакова, дм е възприела адекватен и комплексен подход.

VII. Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ и специфичните изисквания по направления,

определени в Правилник за академично развитие в Тракийски Университет, Стара Загора по чл.70(5).

Както е видно от последващите аргументации, ст. преп. Петя Каснакова, дм отговаря и в значителна степен надхвърля задължителните наукометрични критерии, както и показателите за оценка на преподавателската дейност за заемането на академичната длъжност „Доцент“ по „Управление на здравните грижи“, Филиал Хасково, Тракийски Университет, Стара Загора.

Група от показатели	Съдържание	Доцент	ст. преп. Петя Каснакова, дм
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показатели 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	200 точки	1863,6
Д	Сума от показателите от 10 до 12	50 точки	1070
Е	Сума от показателите от 13 до 22	40 точки Т 15	194
	Общо	440	3277,6 т.

VIII. Заключение

Изхождайки от цялостната оценка на кандидата по обявения конкурс обобщавам, че са налице умения за въвеждане и ползване на иновативни методологически подходи, преподавателски опит и професионална компетентност за оптимизиране на здравеопазни процеси.

Като отчитам, че е налице **съответствие** с критериите за избор на „Доцент“ по „Управление на здравните грижи“, област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, за нуждите на специалност „Кинезитерапия“, Филиал Хасково, Тракийски Университет Стара Загора, **убедено препоръчвам на научното жури да присъди на ст. преп. Петя Каснакова, дм научното звание „Доцент“.**

7.11.2023 г.

гр. София

Рецензент: доц. Ванина Михайлова-Алакиди, дм

